



Statsforvalteren i Oslo og Viken

# Tilsynsrapport

Kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud

Enebakk kommune





## Sammendrag

Vi gjennomfører tilsyn med Enebakk kommune. Temaet for tilsynet er kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, jf. barnehageloven § 37. Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om Enebakk kommune oppfyller kravene i regelverket.

I tilsynet med Enebakk kommune kommer det frem at kommunen har et godt samarbeid med foreldre og barnehage, samt at kommunen innhenter informasjon fra mange andre instanser som har kjennskap til det enkelte barn. Informasjonen om tilrettelegging etter barnehageloven § 37 på kommunens hjemmeside gir foreldrene god informasjon om barnets rettigheter og hvordan man skal søke. Vi har vurdert at denne praksisen bidrar til at kommunen har gode rutiner for å fange opp barn som kan ha rett til individuell tilrettelegging.

Videre har Statsforvalteren vurdert at kommunen gjennom sine vedtak gir informasjon til foreldrene om hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet. Dette ved å spesifisere hjelpen i antall timer per uke og i hvilke situasjoner hjelpen skal gis.

Vi har i vårt tilsyn vurdert at kommunen ikke oppfyller regelverket når det gjelder å ta stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging. Kommunen må vurdere hva som er barnets beste når de fatter vedtak, da barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn og det skal mye til for å sette det til side.

### Regelverksbrudd

Kommunen mottok en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. Vi har ikke gjort noen endringer i rapporten etter kommunens uttalelse.

Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 31.03.2023.



## Innholdsfortegnelse

Sammendrag .....	2
1 Innledning .....	5
1.1 Kort om Enebakk kommune .....	5
1.2 Tema for tilsynet .....	5
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet .....	6
2 Kommunens vedtak om individuell tilrettelegging.....	6
2.1 Rettslige krav .....	6
2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner .....	7
2.2.1 Fanger kommunen opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging? .....	7
2.2.2 Undersøker kommunen om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging? .....	7
2.2.3 Gir kommunen foreldrene mulighet til å uttale seg? .....	8
2.2.4 Opplyser kommunen saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje som andre barn? .....	9
2.2.5 Fatter kommunen vedtak om individuell tilrettelegging? .....	10
2.2.6 Har kommunen i vedtakene tatt stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn? .....	10
2.2.7 Tar kommunen stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet på lik linje som andre barn.....	11
2.2.8 Inneholder vedtak om avslag en begrunnelse for hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging? .....	12
2.2.9 I vedtak der kommunen kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage, legger kommunen særlig vekt på .....	12
a) tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer? .....	12
b) de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen? .....	12
c) virksomhetens ressurser? .....	12
2.2.10 Sørger kommunen for at barnet får tilbud om individuell tilrettelegging i en annen barnehage i tilfeller der de kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde? .....	13
2.2.11 Får barnet vedtak om individuell tilrettelegging i en annen barnehage, dersom en privat barnehage ikke samtykker i individuell tilrettelegging? .....	13
2.2.12 Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging? .....	13



2.2.13	Inneholder enkeltvedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen? .....	14
2.2.14	Inneholder enkeltvedtaket informasjon om retten til å se sakens dokumenter? ....	15
2.2.15	Fatter kommunen vedtak om individuell tilrettelegging så snart som mulig? .....	15
2.2.16	Iverksetter kommunen vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer? .....	16
3	Statsforvalterens reaksjoner .....	17
3.1	Pålegg om retting .....	17
3.2	Oppfølging av påleggene .....	17
4	Kommunen kan gi tilbakemelding på rapporten.....	17



## 1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet, jf. barnehageloven § 54. Reglene for statlig tilsyn er hjemlet i kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om barnehagemyndigheten oppfyller barnehageloven med forskrifter.

Dersom barnehagemyndigheten ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/).

### 1.1 Kort om Enebakk kommune

Organisasjonskartet til Enebakk kommune viser at ledelsen i kommunen består av kommunedirektør som øverste leder for tre kommunalsjefer, deriblant kommunalsjef for Kultur- og oppvekst. Under området Kultur- og oppvekst er det flere enheter: Pedagogisk Psykologisk tjeneste (PPT), Stab Kultur- oppvekst og skole (KOS), fem skoler, tre kommunale barnehager, barnevern og Enhet for kultur forebyggende ungdomsarbeid og integrering. Oppgaven om å behandle og fatte vedtak etter barnehageloven § 37 er lagt til Stab Kultur- oppvekst og skole.

Ifølge kommunens delegasjonsreglement er kommunalsjef for Kultur- og oppvekst delegert myndighet til å fatte vedtak etter barnehageloven med forskrifter. Av innsendt dokumentasjon ser vi at vedtakene blir signert av kommunalsjef og rådgiver oppvekst.

Enebakk kommune har tolv barnehager, jf. rapportering i BASIL per 15.12.2021. Det er tre kommunale barnehager og ni private barnehager.

I kommunen er det sju barn som har vedtak etter barnehageloven § 37, jf. BASIL rapportering per 15.12.2021.

### 1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er kommunens plikt til å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, jf. barnehageloven kapittel VII § 37.

Hovedpunkter i tilsynet er kommunens rutine og praksis for å undersøke om et barn har rett til individuell tilrettelegging og kommunens vedtak om individuell tilrettelegging.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til tilrettelegging i barnehage for barn nedsatt funksjonsevne, og slik bidra til økt rettssikkerhet for barn og foreldre.



### 1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren åpnet tilsyn med Enebakk kommune i brev av 08.06.2022. Kommunen ble pålagt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet.

I tillegg til dokumentasjonen fra kommunen, har vi benyttet Utdanningsdirektoratets system for egenvurdering, RefLex, som informasjonsgrunnlag. RefLex er utfylt av barnehagemyndigheten. Vi har også benyttet opplysninger som er rapportert i BASIL per 15.12.2021.

Vi har mottatt følgende dokumentasjon:

1. Enebakk kommune sitt organisasjonskart og lenke til delegasjonsreglement
2. Redegjørelse for hvordan kommunen får kunnskap om barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging etter § 37, og frem til fattet vedtak.
3. Redegjørelse på hvordan kommunen gir informasjon om regelverket etter § 37 til barnehagene.
4. Fem enkeltvedtak inkludert saksdokumenter om individuell tilrettelegging etter § 37. Disse er ikke behandlet hos Statsforvalteren.
5. Lenke til Enebakk kommune sine sider på hvordan kommunen gir informasjon om at barn med nedsatt funksjonsevne kan ha rett til individuell tilrettelegging av barnehagetilbudet.
6. Lenke til søknad om barnehageplass.
7. Mal for søknad om tilrettelegging etter § 37.
8. Interne rutiner for saker om et individuelt tilrettelagt barnehagetilbud i Enebakk kommune, jf. barnehageloven § 37.

Statsforvalteren sine vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på den skriftlige dokumentasjonen og besvarelsen i RefLex fra barnehagemyndigheten.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til kommunen 05. oktober 2022. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner.

Enebakk kommune har gitt sin uttalelse til innholdet i den foreløpige rapporten innen fristen. Kommunen skriver i sin tilbakemelding at de har gått gjennom rapporten og ser seg enig med funn i foreløpig tilsynsrapport.

På bakgrunn i det ovenfornevnte opprettholder Statsforvalteren sine vurderinger og konklusjoner og fatter i denne tilsynsrapporten vedtak med pålegg om retting.

## 2 Kommunens vedtak om individuell tilrettelegging

### 2.1 Rettslige krav

Kommunen må sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud som oppfyller kravene i barnehageloven § 37, saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven og barnekonvensjonen artikkel 3.



## **2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner**

### **2.2.1 Fanger kommunen opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging?**

#### *Rettslige krav*

Kommunen har ansvar for å sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får egnet individuell tilrettelegging i barnehagen. Kommunen må informere barnehagene og foreldre og i tilstrekkelig grad følge med på funksjonsnivået til barn i barnehagene for å fange opp om det er barn som har rett til individuell tilrettelegging.

#### *Våre observasjoner*

Kommunen skriver i RefLex og i sin redegjørelse for kommunens rutine at de får kjennskap til barn med rett til tilrettelegging etter § 37 gjennom søknad om barnehageplass (Visma portalen), foresatte, tett samarbeid med kommunale og private barnehager, andre kommunale instanser som PPT, helsestasjon, barnevernstjenesten, fysioterapeut, og andre instanser som andre kommuner og sykehus. I redegjørelsen skriver kommunen at barnehagemyndigheten har jevnlig møter med barnehagestyrerne hvor tema knyttet til barnehageloven § 37 blir tatt opp. Videre at barnehagemyndigheten besvarer uformelle telefonsamtaler, e-poster knyttet til spørsmål angående søknad, behov for hjelp og veiledning for både brukere og barnehagene.

På Enebakk kommunes hjemmeside gis det informasjon om at barn med nedsatt funksjonsevne har rett til tilrettelegging av barnehagetilbudet, samt annen nyttig informasjon. Videre opplyses det om at det er foreldre, i samarbeid med barnehagen, som melder om behov for individuell tilrettelegging av barnehagetilbudet for barnet. Meldeskjemaet ligger lett tilgjengelig på kommunens hjemmeside og kan sendes elektronisk til kommunen, kryptert og sikkert.

#### *Våre vurderinger*

Det er Statsforvalterens oppfatning at kommunen innhenter informasjon fra mange instanser som har kjennskap til det enkelte barnet. Videre er det vår oppfatning at informasjonen om tilrettelegging etter § 37 på kommunens hjemmeside gir foreldrene god og utfyllende informasjon om barnets rettigheter og hvordan man skal søke. Etter vår vurdering bidrar denne praksisen til at kommunen har gode rutiner for å fange opp barn som kan ha rett til individuell tilrettelegging.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune fanger opp barn med nedsatt funksjonsevne som kan ha rett til individuell tilrettelegging.

### **2.2.2 Undersøker kommunen om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging?**

#### *Rettslige krav*

Dersom kommunen får informasjon om at et barn kan ha nedsatt funksjonsevne, må kommunen følge opp med nærmere undersøkelser.

#### *Våre observasjoner*



I RefLex skriver kommunen at barnehagemyndigheten veileder foreldre og barnehage med en gang kommunen får informasjon om at et barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging i barnehagen. Videre at det er telefonsamtaler og e-post korrespondanse som ofte ligger til grunn ved slike henvendelser.

I oversendt dokument «Interne rutiner for saker om et individuelt tilrettelagt barnehagetilbud i Enebakk kommune, jf. barnehageloven § 37» fremgår det at når søknaden er mottatt av foreldre og barnehagen, så blir søknaden behandlet av Stab Kultur- oppvekst og skole (KOS). Videre fremgår det at KOS avdeling innhenter ytterligere opplysninger dersom dette er nødvendig.

I forbindelse med tilsynet har kommunen sendt inn en mal av søknadsskjemaet som kommunen har utarbeidet knyttet til tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, samt utfylte skjemaer som tilhører de innsendte vedtakene. I søknadsskjemaet legger kommunen opp til at det skal gis informasjon om barnet og barnets utfordringer, hva barnehagen gjør for å møte barnets behov, hvilke utfordringer barnehagen har når det gjelder å møte barnets behov og en beskrivelse av barnehagens barnegruppe og ansattes kompetanse. Det etterspørres også i hvilke situasjoner i løpet av dagen barnet trenger tilrettelegging utover barnehagens egen tilretteleggingsplikt. Videre ber kommunen i søknadsskjemaet om at det opplyses om hvilken dokumentasjon som er vedlagt, om barnet er henvist PPT og andre hjelpeinstanser barnehagen samarbeider med om barnet. I søknadsskjemaet står det at «*søknad skal sendes til KOS avdeling i Enebakk kommune. Ved utfylling av søknad samtykker man at KOS avdeling kan samarbeide med PPT ved behandling av søknaden*».

I kommunens oversendte dokumentasjon er det i tillegg lagt frem to e-poster og ett journalnotat hvor det fremgår hvordan kommunen har fulgt opp de enkelte tilfeller hvor de får informasjon om at et barn kan ha nedsatt funksjonsevne.

#### *Våre vurderinger*

Det er vår oppfatning at denne praksisen viser at kommunen undersøker om barn med nedsatt funksjonsevne kan ha rett til individuell tilrettelegging.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune undersøker om barn med nedsatt funksjonsevne har rett til individuell tilrettelegging.

### **2.2.3 Gir kommunen foreldrene mulighet til å uttale seg?**

#### *Rettslig krav*

Foreldrene må involveres så tidlig som mulig. I tilfeller der foreldrene ikke har vært involvert, må kommunen sende forhåndsvarsel før dere fatter vedtak, jf. forvaltningsloven § 16.

#### *Våre observasjoner*

I RefLex skriver kommunen at alle tiltak er iverksatt etter samtykke fra foreldrene og at foreldrene signerer under søknaden om tilrettelegging. Videre at barnehagene har tett dialog med foreldrene under hele søknadsprosessen.





I dokumentasjonen vi har mottatt fra kommunen blir det gitt informasjon om at det er foreldrene som søker om tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne, og kommunen anbefaler at foreldrene fyller ut søknaden i samarbeid med barnehagen. Vi ser av de utfylte mottatte søknadene at foreldrene har signert på søknaden om tilrettelegging i barnehagen.

#### *Våre vurderinger*

Det er Statsforvalterens vurdering at kommunens praksis gir foreldrene mulighet til å uttale seg.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune gir foreldrene mulighet til å uttale seg.

### **2.2.4 Opplyser kommunen saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje som andre barn?**

#### *Rettslige krav*

Kommunen må innhente tilstrekkelig dokumentasjon for å vurdere barnets funksjonsevne i den enkelte sak, det vil si blant annet informasjon om barnets behov, hva som er forsøkt av tilpasninger og barnehagens samlede kompetanse, bemanning og fysiske utforming. Ved behov må kommunen også innhente informasjon fra andre, for eksempel PPT, helsetjenesten eller eventuelt barnevernet, dersom de har vært involvert.

#### *Våre observasjoner*

Kommunen svarer ja i RefLex på at de opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje som andre barn. Kommunen skriver i RefLex at søknadsskjema gir tilstrekkelig beskrivelse av barnets behov. Videre at kommunen i tillegg ber om relevante vedlegg fra hjelpeinstanser, leger og sykehus for å få mest mulig informasjon om barnets fungering og behov.

I oversendt dokumentasjon kommer det frem at barnehagen og foreldrene fyller ut «Søknad om tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne iht. Lov om barnehager § 37». I søknaden gis det blant annet en beskrivelse av barnets behov i barnehagen, beskrivelse av hvilke tiltak barnehagen har iverksatt/prøvd ut og hvilken effekt tiltakene har hatt, informasjon om barnehagens rammer, organisering av barnehagegruppa og voksenressurser, hvordan barnehagen har tilrettelagt innenfor barnehagens egen tilretteleggingsplikt.

I de oversendte vedtakene med tilhørende saksdokumenter ser vi at kommunen har fått opplysninger om barnet gjennom blant annet legeerklæring, polikliniske notat fra sykehus og samtaler med det pedagogiske personalet i barnehagen.



#### *Våre vurderinger*

Statsforvalteren anser at informasjonen kommunen får gjennom søknaden fra foreldre og barnehagen gir svært god informasjon om barnet, slik at kommunen kan ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje som andre.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune opplyser saken tilstrekkelig for å kunne ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje som andre.

### **2.2.5 Fatter kommunen vedtak om individuell tilrettelegging?**

#### *Rettslige krav*

Vedtak skal fattes uavhengig av om vurderingen ender med innvilgelse eller avslag.

#### *Våre observasjoner*

I henhold til kommunens rutiner fattes det vedtak om innvilgelse eller avslag om individuell tilrettelegging. Vedtakene er skriftlige. Dokumentasjonen kommunen har oversendt viser at de fatter vedtak ved innvilgelse. Kommunen skriver i sin redegjørelse at de ikke har fattet vedtak om avslag de siste tre årene.

#### *Våre vurderinger*

Statsforvalteren vurderer at Enebakk kommune fatter vedtak om tilrettelegging. Vedtakene er skriftlige og dermed i tråd med kravene i forvaltningsloven §§ 2 og 23.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune fatter vedtak om individuell tilrettelegging.

### **2.2.6 Har kommunen i vedtakene tatt stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn?**

#### *Rettslige krav*

I vedtaket skal kommunen ta stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne, og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn, jf. barnehageloven § 37, forvaltningsloven §§ 24 og 25 og barnekonvensjonen artikkel 3. Dette innebærer en konkret og individuell vurdering av barnehagetilbudet, barnets funksjonsevne og tilpasningsbehov, og hvordan barnehagetilbudet kan tilrettelegges for å avhjelpe barnets behov.

#### *Våre observasjoner*

I RefLex svarer kommunen ja på om de i vedtakene vurderer og begrunner om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.

Kommunen har oversendt fem enkeltvedtak om individuell tilrettelegging. I alle vedtakene har kommunen tatt stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne. Videre fremgår det av



kommunens vedtak at de tar stilling til om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.

Som et eksempel på dette viser vi til følgende utdrag fra et av de innsendte vedtakene:

*«Enebakk kommune vurderer at «barnet» har nedsatt funksjonsevne og har behov for individuell tilrettelegging støtte utover det som kan forventes innenfor barnehagens ordinære tilbud. En ekstra assistentressurs i «barnehagen» kan være med på å bedre mulighetene til å gi «barnet» et likeverdig barnehagetilbud.*

#### *Våre vurderinger*

Det er Statsforvalterens oppfatning at kommunens praksis er i samsvar med lovkravet.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune tar i sine vedtak om tilrettelegging stilling til om barnet har nedsatt funksjonsevne og om den nedsatte funksjonsevnen gjør at barnet ikke kan delta i barnehagen på lik linje med andre barn.

### **2.2.7 Tar kommunen stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet på lik linje som andre barn**

#### *Rettslige krav*

Det skal fremgå av vedtaket hvilken tilrettelegging som gis for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet på lik linje som andre barn. Det må også fremgå av vedtaket varigheten og omfanget av tiltaket.

#### *Våre observasjoner*

I RefLex svarer kommunen at det går frem av vedtaket hvilken tilrettelegging som er egnet.

I de fem mottatte vedtakene hvor barnet er innvilget tilrettelegging, fremkommer det at tilretteleggingen gis som ekstra bemanning med assistent i barnehagen. Størrelsen på den ekstra bemanningsressursen oppgis i antall timer per uke. Det gis det en spesifikk beskrivelse av hvilken tilrettelegging av barnehagetilbudet som er nødvendig, eks. hjelpen skal benyttes til å støtte og hjelpe barnet til deltagelse i hverdagssituasjoner som måltider, påkledning, samlingsstund og lek, støtte til bevegelse og forflytninger, samt språklig støtte slik at barnet kan få hjelp til å uttrykke sine behov.

Alle vedtakene har en oppstartsdato og en sluttdato. Ett av vedtakene har en varighet på ett år og ett av vedtakene har en varighet på seks måneder. To av vedtakene har en varighet på ca. en måned og ett av vedtakene to uker. De to vedtakene med varighet på en måned er gitt grunnet støtte etter beinbrudd. Vedtak på to uker er gitt på slutten av barnehageåret rett før sommerferie, og barnet er skolestarter.

#### *Våre vurderinger*

Forvaltningsloven stiller krav til innhold i og begrunnelse for enkeltvedtak, slik at mottaker skal forstå omfanget og innholdet i vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25.



Det er Statsforvalteren sin vurdering at foreldrene får informasjon om hvilken tilrettelegging som er egnet for at deres barn skal kunne nyttiggjøre seg av tilbudet. Ved å spesifisere hjelpen i antall timer per uke og i hvilke situasjoner hjelpen skal gis, får foreldrene informasjon om hva hjelpen går ut på og når hjelpen skal gis.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune tar stilling til hvilken tilrettelegging som er egnet for at barnet skal kunne nyttiggjøre seg av barnehagetilbudet på lik linje med andre barn.

### **2.2.8 Inneholder vedtak om avslag en begrunnelse for hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging?**

#### *Rettslige krav*

I vedtak om avslag skal kommunen gi en begrunnelse som viser hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging.

#### *Våre observasjoner og vurderinger*

Kommunen skriver ja i RefLex på om vedtak om avslag inneholder en begrunnelse for hvorfor barnet ikke har rett til individuell tilrettelegging. Kommunen opplyser videre i RefLex om at de ikke har fattet vedtak om avslag de tre siste årene.

#### *Konklusjon*

Statsforvalteren kan på bakgrunn av det ovennevnte ikke ta stilling til dette kontrollspørsmålet.

### **2.2.9 I vedtak der kommunen kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage, legger kommunen særlig vekt på**

- a) tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer?
- b) de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen?
- c) virksomhetens ressurser?

#### *Rettslige krav*

Kommunen har plikt til å tilrettelegge barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne og kan bare gjøre unntak fra denne plikten dersom tilretteleggingen innebærer en uforholdsmessig byrde for kommunen, jf. barnehageloven § 37, jf. barnekonvensjonen artikkel 3.

#### *Våre observasjoner og vurderinger*

Enebakk kommune har ikke fattet vedtak om at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage.

#### *Konklusjon*

Statsforvalteren kan på bakgrunn av det ovennevnte ikke ta stilling til dette kontrollspørsmålet.



### **2.2.10 Sørger kommunen for at barnet får tilbud om individuell tilrettelegging i en annen barnehage i tilfeller der de kommer frem til at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde?**

#### *Rettslige krav*

Dersom kommunen kommer frem til at det er en uforholdsmessig byrde å tilrettelegge i barnets barnehage, må kommunen tilby plass i en annen barnehage hvor barnehagetilbudet kan tilrettelegges.

#### *Våre observasjoner og vurderinger*

Enebakk kommune har ikke fattet vedtak om at et tiltak vil være en uforholdsmessig byrde i en bestemt barnehage.

#### *Konklusjon*

Statsforvalteren kan på bakgrunn av det ovennevnte ikke ta stilling til dette kontrollspørsmålet.

### **2.2.11 Får barnet vedtak om individuell tilrettelegging i en annen barnehage, dersom en privat barnehage ikke samtykker i individuell tilrettelegging?**

#### *Rettslige krav*

Private barnehager kan ikke pålegges å tilrettelegge barnehagetilbudet. Hvis det ikke lar seg gjøre å inngå en avtale med en privat barnehage, må kommunen tilrettelegge barnehagetilbudet for barnet i en annen barnehage.

#### *Våre observasjoner og vurderinger*

Enebakk kommune har ikke opplevd at en privat barnehage ikke samtykker til tiltak om individuell tilrettelegging.

#### *Konklusjon*

Statsforvalteren kan på bakgrunn av det ovennevnte ikke ta stilling til dette kontrollspørsmålet.

### **2.2.12 Tar kommunen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging?**

#### *Rettslige krav*

Kommunen må vurdere hva som er barnets beste når det fattes vedtak, jf. barnehageloven § 37, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn og det skal mye til for å sette det til side. Kommunen må foreta en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile.

#### *Våre observasjoner*

Kommunen svarer i RefLex at de tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging.



I det mottatte dokumentet «Interne rutiner for saker om et individuelt tilrettelagt barnehage tilbud i Enebakk kommune, jf. barnehageloven § 37» under overskriften «barnets beste» står det følgende:

*«Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker knyttet til tilretteleggingsplikten. Det må gjøres en konkret vurdering i hver enkelt sak.*

*Innholdet i barnets beste vurderinger skal bestå av:*

- Vurdere hva som er barnets beste i saken.*
- Vekte hensynet opp mot andre hensyn og avgjøre hvilken betydning barnets beste skal ha i saken.*
- Vise (dokumentere) innholdet i barnets beste-vurderingen og forklare vektingen av de ulike hensynene i begrunnelsen for vedtaket*

*I saker etter barnehageloven § 37, vil hensynet til barnets beste isolert sett, ofte tilsa at barnet bør få en størst mulig ressurstildeling, enten i form av en assistentressurs eller fysiske tilretting i barnehagen. Vi må avgjøre om det er mulig å harmonisere barnets beste og andre hensyn, samt hensynet til flere barn, altså finne en løsning som ivaretar alle hensynene og barna. Dersom det ikke er mulig å harmonisere barnets beste med andre hensyn fordi det er motstrid, må vi avgjøre hvilke hensyn som skal tillegges mest vekt. I denne vektingen må det legges vekt på hvordan tilgjengelige ressurser kan bidra til at flest mulig barn kan bli ivaretatt.»*

Kommunen har oversendt fem vedtak om tilrettelegging etter barnehageloven § 37. I det rettslige grunnlaget i alle vedtakene vises det til FNs konvensjon om barns rettigheter artikkel 3 og artikkel 12, samt barnehageloven § 3 fjerde ledd. I alle fem vedtakene står det at barnets beste vurdering er et av hensynene som har vært avgjørende for vedtaket. Vi kan ikke se at noen av vedtakene inneholder en barnets beste vurdering.

#### *Våre vurderinger*

Våre observasjoner tilsier at kommunen i den interne rutinen ivaretar det rettslige kravet om å vurdere hva som er barnets beste når kommunen skal fatte vedtak. Vi kan derimot ikke se av de oversendte vedtakene at kommunen tar stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om individuell tilrettelegging. Kommunen må vurdere hva som er barnets beste når de fatter vedtak, jf. barnehageloven § 37, jf. barnekonvensjonen artikkel 3. Barnets beste er et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn og det skal mye til for å sette det til side. Kommunen må foreta en helhetlig vurdering av barnets situasjon hvor barnets behov for utvikling og læring må avveies mot andre behov, for eksempel deltakelse i fellesskapet og hvile.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune tar ikke stilling til hva som er barnets beste i sine vedtak om individuell tilrettelegging.

### **2.2.13 Inneholder enkeltvedtaket informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen?**



#### *Rettslige krav*

I vedtakene må dere informere om klageadgang, klagefrist, klageinstans, og om at klagen skal sendes til kommunen, jf. forvaltningsloven § 27.

#### *Våre observasjoner*

I kommunens vedtak går det fram at det er klageadgang, hvilken frist foreldrene har for å kunne klage, hvem som er klageinstans og hvem klagen skal sendes til.

#### *Våre vurderinger*

Statsforvalteren vurderer at kommunens vedtak inneholder klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune gir i sine vedtak informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og informasjon om at klagen skal sendes til kommunen.

### **2.2.14 Inneholder enkeltvedtaket informasjon om retten til å se sakens dokumenter?**

#### *Rettslige krav:*

I vedtakene må kommunen informere om retten til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 27.

#### *Våre observasjoner*

Kommunen svarer i RefLex at vedtakene deres inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter. Vi ser i den oversendte dokumentasjonen, under punktet «innsynsrett», at kommunen i sine vedtak opplyser om foreldrenes rett til å se sakens dokumenter etter forvaltningsloven §§ 18 og 19.

#### *Våre vurderinger*

Vi vurderer at kommunen opplyser om retten til å se sakens dokumenter.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune sine vedtak inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

### **2.2.15 Fatter kommunen vedtak om individuell tilrettelegging så snart som mulig?**

#### *Rettslige krav*

Kommunen skal fatte vedtak så snart som mulig, det vil si at dere må fatte vedtak så snart dere har all dokumentasjonen dere trenger, jf. barnehageloven § 37, jf. forvaltningsloven § 11 a. Dere kan ikke vente med å igangsette vedtak om tilrettelegging. Det er barnets behov som avgjør når tilretteleggingen skal starte. Hvis dere oppdager nye eller endrede behov i løpet av barnehageåret, kan dere ikke vente til et nytt barnehageår med å iverksette tilretteleggingen.

#### *Våre observasjoner:*

Kommunen svarer nei i RefLex på inngangsspørsmålet til om de har hatt gjentakende lang saksbehandlingstid.



Statsforvalteren ser av oversendt dokumentasjon at det tar 7- 26 dager fra søknad om tilrettelegging blir sendt til vedtak er fattet.

#### *Våre vurderinger*

Statsforvalteren vurderer at kommunens saksbehandlingstid fra kommunen mottar søknaden til vedtaket er fattet oppfyller forvaltningslovens krav om å forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold, jf. forvaltningsloven § 11a.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune fatter vedtak om tilrettelegging så snart som mulig.

### **2.2.16 Iverksetter kommunen vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer?**

#### *Rettslige krav*

Kommunen skal iverksette vedtaket så snart som mulig, det vil si at kommunen må iverksette vedtaket fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer, jf. barnehageloven § 37. Kommunen kan ikke vente med å igangsette vedtak om tilrettelegging. Det er barnets behov som avgjør når tilretteleggingen skal starte. Hvis kommunen oppdager nye eller endrede behov i løpet av barnehageåret, kan den ikke vente til et nytt barnehageår med å iverksette tilretteleggingen.

#### *Våre observasjoner:*

I RefLex svarer kommunen at vedtaket iverksettes fra vedtaksdato.

To av de fem mottatte vedtakene har oppstartsdato samme dag som vedtaksdato. To av vedtakene har oppstartsdato henholdsvis tre og syv dager før vedtaksdato. Ett av vedtakene er fattet 4. juli og har oppstartsdato 1. august 2022.

Det fremkommer ikke av vedtakene hvor det gis tilbakevirkende kraft om de er i iverksatt fra vedtaksdato eller den datoen vedtakene bestemmer.

#### *Våre vurderinger:*

Da ett av de mottatte vedtakene har oppstartsdato ca. en måned etter vedtaksdato, to vedtak samme dag som vedtaksdato og to av vedtakene har oppstartsdato få dager før vedtaksdato er det Statsforvalteren sin oppfatning at kommunen iverksetter vedtaket ut i fra barnets behov og fra den vedtaksdatoen vedtaket bestemmer.

#### *Konklusjon*

Enebakk kommune iverksetter vedtaket om individuell tilrettelegging fra vedtaksdato eller fra den datoen vedtaket bestemmer.





### 3 Statsforvalterens reaksjoner

#### 3.1 Pålegg om retting

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at kommunen ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi pålegger kommunen å rette opp følgende, jf. kommuneloven § 30-4:

1. Enebakk kommune må sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får et egnet individuelt tilrettelagt barnehagetilbud, jf. barnehageloven § 37.

Pålegget innebærer at Enebakk kommune må (korreksjonspunkt):

- a) ta stilling til hva som er barnets beste i sine vedtak om individuell tilrettelegging.

#### 3.2 Oppfølging av påleggene

Kommunen skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal kommunen erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan det har blitt rettet.

Frist for innsending er 31.03.2023. Vi vil ikke avslutte tilsynet før kommunen, gjennom erklæringen og redegjørelsen, har vist at påleggene er rettet.

### 4 Kommunen kan gi tilbakemelding på rapporten

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Kommunen kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis kommunen klager, må det gjøres innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til kommunen, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Kommunen sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med kommunen, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

Kommunen kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Oslo, 03. november 2022

Asbjørn Evensen  
seniorrådgiver/tilsynsleder

Martin Svartnes  
rådgiver



**STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN**

Postboks 325, 1502 Moss | [sfovpos@statsforvalteren.no](mailto:sfovpos@statsforvalteren.no) | [www.statsforvalteren.no/ov](http://www.statsforvalteren.no/ov)

